

NOVI TEKST 8.5.2017.

MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU POLITIKU

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RODILJNIM I
RODITELJSKIM POTPORAMA, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2017.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavak 1., a u svezi s odredbom članka 63. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/2010. – pročišćeni tekst i 5/2014.).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakon o rodiljnim i roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 85/2008, 110/2008, 34/2011, 54/2013 i 152/2014) u primjeni je od 1. siječnja 2009. godine, a pripada sustavu obiteljske politike i socijalne sigurnosti kojim se na izravan način štiti majčinstvo, olakšava usklađenost obiteljskih i profesionalnih obveza, potiče natalitet, te omogućava veće sudjelovanje očeva u ranom podizanju i odgoju djece. Ustavom Republike Hrvatske propisana je osobita zaštita obitelji, majčinstva i djece, a demografski razvoj je od primarnog značaja za Republiku Hrvatsku te zahtijeva sveobuhvatne i usklađene mjere svih tijela državne uprave. U dijelu opće socijalne politike, obiteljska i populacijska politika, kroz sustav obiteljskih potpora, ima svrhu izravnog pružanja materijalne pomoći obitelji u njezi, podizanju i odgoju djece do određenih godina njihova života.

Republika Hrvatska se i nadalje suočava s vrlo nepovoljnim demografskim kretanjima koja su, nesumnjivo, dugoročna prijetnja daljnjem sveopćem razvoju Hrvatske, kao i s promjenama dobne strukture stanovništva koje su se ogledale u stalnom padu broja novorođene djece i zastupljenosti mlađeg stanovništva u ukupnom broju stanovnika nasuprot rastu broja starijeg stanovništva, osobito onog izvan radne dobi. Republika Hrvatska ima negativni prirodni prirast, negativni saldo neto migracija i pad ukupnog broja stanovnika te se ubraja u skupinu država Europske unije koje bilježe istodobni prirodni pad i negativni saldo migracija. Prema konačnim rezultatima Državnog zavoda za statistiku (*Statistika u nizu, Prirodno kretanje stanovništva*) u 2015. godini zabilježen je pad broja živorođene djece u odnosu na prethodnu godinu za 5,2%. Ukupan broj živorođenih u 2014. bio je 39.566 djece dok je u 2015. godini bilo živorođeno 37.503 djece iz čega je vidljivo da je u odnosu na prethodnu godinu rođeno 2.063 djece manje. Prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku (*Statistika u nizu, Prirodno kretanje stanovništva*) u 2016. godini rođeno je ukupno 38.490 djece. U 2015. dogodio se i porast broja umrlih osoba u odnosu na prethodnu godinu pa je tako 2015. godine umrlo 3.366 osoba više nego u 2014. godini (umrli 2014. godine 50.839, 2015. godine 54.205). Prirodni prirast u 2015. bio je negativan i iznosio je -16.702 (u 2014. godini -11.273). Također, starenje stanovništva je u Hrvatskoj izrazito. Udio stanovništva starog 65 i više godina u 2014. godini je iznosio 18,6%, dok je u 2015. godini iznosio 19,0%. Isto tako, Hrvatska ima negativan migracijski saldo. Prema Kretanju stanovništva Republike Hrvatske u 2015. (Državni zavod za statistiku), odseljenih u inozemstvo bilo je 29.651, doseljenih iz inozemstva 11.706, te je saldo

migracije s inozemstvom bio -17.945. Demografski okvir te ekonomsko-socijalni procesi ogledaju se u strukturi hrvatske obitelji. Broj sklopljenih brakova kontinuirano opada, a razvedenih brakova raste. U 2015. godini bilo je sklopljeno 19.834 brakova, a razvedenih 6.010. Prema popisu stanovništva 2011. godine u Hrvatskoj je bilo sveukupno 867.680 obitelji s djecom od čega je najveći udio bračnog para s djecom, zatim majki s djecom, dok je bitno manji udio očeva te izvanbračnih parova s djecom. Obitelji s jednim djetetom čine polovicu svih obitelji s djecom, a obitelj s dvoje djece 36,8% ukupnog broja obitelji s djecom. Višečlane obitelji su rijetke, pogotovo one s četvero i više djece.

Iznesene činjenice smatramo argumentom za poduzimanje dodatnih napora u smjeru povećanja nataliteta u Hrvatskoj uređenjem obiteljskih potpora kao jedne od mjera izravnih potpora obiteljima s novorođenom djecom kojom se utječe na povećanje ukupne kvalitete života i standarda hrvatskih građana. Odgovornost za skrb o djeci i njihovoj dobrobiti je ustavno pravo i dužnost roditelja, ali i obveza društva u osiguranju preduvjeta za kvalitetniji razvoj djece. Država različitim mjerama kroz pravni i financijski sustav osnažuje i podupire obitelj te pruža potporu skrbi o djeci, a neizostavni dio potpora obitelji u podizanju i odgoju djece čine vrijeme koje osigurava roditelju da sudjeluje u odrastanju djeteta te usluge (servisi) namijenjene obitelji s malom djecom. Kao odgovor na konkretnu nastalu nepovoljnu demografsku situaciju, potrebno je poduzeti daljnje mjere za unapređenje sustava obiteljskih potpora kako bi se stvorile pretpostavke za povećanje materijalnih prava korisnika roditeljskih i roditeljskih potpora za novorođeno dijete što će pridonijeti poboljšanju statusa budućih korisnika roditeljskih i roditeljskih potpora te stvaranju povoljnijeg okruženja i financijskih uvjeta za obitelji s novorođenom djecom. Svrha roditeljskih i roditeljskih potpora općenito, pa tako i roditeljskog dopusta je omogućavanje njege i brige o djetetu, podizanje djeteta, zaštita materinstva i usklađenje obiteljskog i poslovnog života. Sukladno tome, priznavanje prava korisnicima na vremenske i novčane potpore zasniva se na zadovoljenju njihovih potreba kao roditelja, kao i potreba djeteta za stalnom i adekvatnom njegovom i brigom. Osobito je važno omogućiti roditeljima primjereno vrijeme za brigu o djetetu i socijalnu sigurnost obitelji te osigurati vremensko razdoblje za dopust poslije rođenja djeteta, tijekom njegove najranije dobi. Za vrijeme korištenja roditeljskih potpora (roditeljskog dopusta, roditeljske poštode od rada te roditeljske brige o djetetu) roditeljima treba biti osigurana socijalna sigurnost kroz odgovarajuću visinu naknade plaće ili novčane naknade.

Odredbama važećeg Zakona (članak 24. stavak 2.) propisano je pravo na naknadu plaće zaposlenog ili samozaposlenog roditelja za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za prvih 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, odnosno 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja, koja se isplaćuje u punom iznosu osnovice za naknadu plaće (100% osnovice za naknadu plaće), ali ne može, za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 2.660,80 kuna). Pokazalo se kako limitiranje roditeljskih naknada na sadašnji iznos od 80% nije zadovoljavajuće rješenje, obzirom da navedeni iznos u dovoljnoj mjeri ne zadovoljava materijalne potrebe obitelji s novorođenom djecom. Povećanje materijalnih prava korisnika novčanih potpora za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta ocjenjujemo kao jednu od prioritarnih aktivnosti koja će dodatno potaknuti korištenje roditeljskog dopusta od strane oba roditelja, čime bi se pružila kvalitetnija i sustavnija potpora obiteljima s novorođenom djecom. Također, navedeno povećanje materijalnih prava pozitivno bi utjecalo na povećanje broja zaposlenih i samozaposlenih očeva koji koriste pravo na roditeljski dopust te posljedično jačanje uloge očeva u odgoju i brizi o novorođenom djetetu. Time bi se pridonijelo ukupnoj kvaliteti života i standardu građana na način da će se poboljšati materijalna situacija obitelji te će se

dodatno motivirati roditelje na korištenje roditeljskog dopusta kako bi se zadovoljile njihove potreba kao roditelja, kao i potreba djeteta za stalnom i adekvatnom njegom i brigom. Stoga se kao jedna u nizu prioriternih mjera cjelokupne obiteljske i populacijske politike koju je potrebno poduzeti, predlaže povećanje iznosa novčanih naknada za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta za prvih 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, ili prvih 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja, koji prema važećem Zakonu ne može iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno.

Sukladno navedenom, predlaže se povećanje maksimalnog iznosa naknade plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta za zaposlene i samozaposlene roditelje, sa 80% proračunske osnovice mjesečno (dosadašnjeg limita od 2.660,80 kuna) na 120% proračunske osnovice (3.991,20 kuna) za prvih 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, ili prvih 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja. Istovremeno, povećanjem će se obuhvatiti i zaposleni i samozaposleni roditelji koji koriste pravo na roditeljski dopust za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete, koji pravo na roditeljski dopust mogu koristiti u trajanju od 30 mjeseci (od 6. mjeseca odnosno 8. mjeseca roditeljskog dopusta tj. u preostalom dijelu roditeljskog dopusta do 30 mjeseci) kojim će se limit novčane naknade povećati s 50% na 70% proračunske osnovice.

U skladu s povećanjem maksimalnog iznosa naknade plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta za zaposlene i samozaposlene roditelje, istovremeno je potrebno urediti visine novčanih potpora roditelja koji ostvaruje drugi dohodak, roditelja poljoprivrednika i nezaposlenog roditelja te majke izvan sustava rada. Odredbama važećeg Zakona propisano je pravo roditelja koji ostvaruje drugi dohodak, roditelja poljoprivrednika i nezaposlenog roditelja na novčanu naknadu za vrijeme korištenja prava na roditeljsku pomoć od rada (članak 27. stavak 1.). Predlaže se povećanje visine novčane naknade za roditelje koji ostvaruju drugi dohodak, roditelje poljoprivrednike i nezaposlene roditelje za vrijeme korištenja prava na roditeljsku pomoć od rada u trajanju do navršene 1. godine života djeteta za prvo i drugo rođeno dijete, odnosno u trajanju do navršene 3. godine života djeteta za blizance, treće i svako sljedeće dijete, koja je prema važećem Zakonu (članak 30. stavak 1.) propisana u iznosu 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na iznos od 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna). Odredbama važećeg Zakona propisano je pravo majke izvan sustava rada na novčanu pomoć tijekom roditeljske brige o novorođenom djetetu (članak 31. stavak 1.). Predlaže se povećanje visine novčane pomoći koja je prema važećem Zakonu (članak 33. stavak 1.) propisana u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na iznos od 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna). Odredbama važećeg Zakona propisano je pravo drugih posvojitelja na novčanu naknadu ili novčanu pomoć tijekom posvojiteljske pomoći od rada ili prava na posvojiteljsku brigu o djetetu (članak 38.). Predlaže se povećanje visine novčane naknade ili novčane pomoći koja je prema važećem Zakonu (članak 38. stavak 2.) propisana u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na iznos od 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna).

U skladu s povećanjem iznosa navedenih materijalnih prava potrebno je zakonskim promjenama obuhvatiti i na odgovarajući način regulirati visine preostalih novčanih potpora iz predmetnog zakona, s ciljem postizanja uravnoteženog međuodnosa u odnosu na one skupine

prava korisnika koje su na izravan ili neizravan način povezane. Predlaže se prvenstveno obuhvatiti sljedeća prava:

- korištenje prava na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena zaposlenog ili samozaposlenog roditelja iz članka 15. stavka 4. važećeg Zakona – predlaže se povećanje visine naknade koja prema važećem Zakonu (članak 24. stavak 3.) iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna)
- korištenje prava na roditeljski dopust za slučaj smrti djeteta zaposlene ili samozaposlene majke iz članka 17. važećeg Zakona – predlaže se povećanje maksimalnog iznosa naknade plaće koja se prema važećem Zakonu (članak 24. stavak 5.) isplaćuje u punom iznosu osnovice za naknadu plaće (100% osnovice za naknadu plaće), ali ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 2.660,80 kuna) na 120% proračunske osnovice (3.991,20 kuna)
- korištenje prava na roditeljsku poštedu od rada za slučaj smrti djeteta roditelja koji ostvaruje drugi dohodak, roditelja poljoprivrednika i nezaposlenog roditelja iz članka 30. stavka 2. važećeg Zakona – predlaže se povećanje visine naknade koja prema važećem Zakonu (članak 30. stavak 1) iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna)
- korištenje prava s osnove roditeljske brige o novorođenom djetetu majke izvan sustava rada za slučaj smrti djeteta iz članka 33. stavak 3. važećeg Zakona – predlaže se povećanje visine naknade koja prema važećem Zakonu (članak 33. stavak 1) iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna)
- novčane naknade zaposlenog roditelja (osobe na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa; roditelja njegovatelja i osobe koja pruža njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu iz Domovinskog rata koji po toj osnovi imaju priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i mirovinskog osiguranja) za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust ili roditeljski dopust ili rada s polovicom punog radnog vremena ili dopusta za slučaj smrti djeteta - predlaže se povećanje visine naknade koja prema važećem Zakonu (članak 24. stavak 9.) iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno (što trenutačno iznosi 1.663,00 kuna) na 70% proračunske osnovice (što trenutačno iznosi 2.328,20 kuna).

Povećava se novčana naknada zaposlenom ili samozaposlenom roditelju propisana člankom 24. stavkom 7. važećeg Zakona, koji ne ispunjava zakonom propisani uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili 18 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (prethodno osiguranje) za vrijeme korištenja propisanih prava sa 50% na 70% proračunske osnovice. Povećava se novčana potpora za zaposlene i samozaposlene roditelje koji koriste dopust radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju iz članka 24.a stavka 1. važećeg Zakona sa 65% na 70% proračunske osnovice. Povećava se visina novčane naknade zaposlenog ili samozaposlenog roditelja za rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta sa 50% proračunske osnovice na 70% proračunske osnovice.

Osnovna pitanja koja se uređuju predloženim zakonom i posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Ovim normativnim rješenjem definirat će se zakonske pretpostavke za povećanje materijalnih prava pojedinih skupina korisnika. Prema predloženom rješenju povećava se visina novčanih potpora za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta te drugih novčanih prava korisnika koji su na izravan ili neizravan način povezane, uvažavajući povezanost sustava obiteljskih potpora s ukupnim pronatalitetnim kretanjima i učinkom na održanje i podizanje socijalne sigurnosti obitelji s uzdržavanom djecom. Ocjenjuje se da će predložena normativna rješenja proizvesti značajan pozitivan socijalni učinak, kojim se očekuje poboljšanje statusa budućih korisnika roditeljskih i roditeljskih potpora koji će to pravo moći ostvariti (djeca, obitelji, korisnici prava iz Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama).

Ujedno, predloženim zakonom ispravljaju se uočene pogreške u zakonskom tekstu, a koje se odnose na relevantne akte Europske unije u članku 1a. Zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao nadležnog tijela koje rješava o pravima iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora o broju korisnika prava, procijenjeno je da će u odnosu na postojeća prava, primjena ovog Zakona iziskivati dodatna financijska sredstva u iznosu od 156.600.000,00 kuna u 2017. godini; 313.200.000,00 kuna u 2018. godini te 346.500.000,00 kuna u 2019. godini, koja su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2017. godinu i projekcijama za 2018. i 2019. godinu, na razdjelu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Financijska sredstva za provedbu predloženih izmjena osigurana su na glavi 05 – Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku na aktivnosti A653028 - Dodatni porodiljni dopust na skupini računa 32 – Materijalni rashodi u iznosu od 1.310.100.000,00 kuna za 2017. godinu; 1.466.700.000,00 kuna za 2018. godinu i 1.500.000.000,00 kuna za 2019. godinu. Izmjenama i dopunom Zakona povećavaju se određena prava za koja se sredstva osiguravaju u financijskom planu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (povećanje novčane naknade zaposlenom ili samozaposlenom roditelju koji ne ispunjava Zakonom propisani uvjet staža osiguranja koje pravo se odnosi i na roditeljni obvezni dopust, roditeljni dodatni dopust, rad s polovicom punog radnog vremena tijekom roditeljnog dopusta, produženi roditeljni dopust za ranije rođeno dijete i roditeljni dopust za slučaj smrti djeteta). Za navedeno povećanje iznosa naknade osigurana su sredstva u financijskom planu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2017. godinu i projekcijama za 2018. i 2019. godinu, koja se procjenjuju u iznosu od cca 12.000.000,00 kuna na godišnjoj razini, odnosno 6.000.000,00 kuna u 2017. godini za primjenu Zakona od 1. srpnja 2017. godine.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlaže se donošenje ovog zakona po hitnom postupku. Žurno uvođenje ove mjere izuzetno je važno za stvaranje povoljnijeg okruženja i financijskih uvjeta obiteljima s novorođenom djecom, kao jedne od mjera čija je provedba važna za poticanje demografske obnove i demografskog razvoja Republike Hrvatske.

Nastavno na Program Vlade Republike Hrvatske za mandat 2016.-2020. izmjene Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama usmjerene su poticanju demografske obnove i demografskog razvoja Republike Hrvatske, uvažavajući činjenicu dugotrajnog prirodnog pada stanovništva i intenzivnog recentnog iseljavanja mladih i obrazovanih. Programom Vlade definirana je potreba da se izravnim i neizravnim mjerama populacijske politike utječe na porast nataliteta, s dugoročnim ciljem uravnoteženja dobne strukture i održanja prostorne ravnoteže stanovništva u smjeru povećanja udjela mlađeg stanovništva. Jedan od značajnih ciljeva je upravo poticanje porasta nataliteta uz osiguranje minimalnog i podizanje postojećeg životnog standarda, kroz aktivnosti populacijske politike, koje obuhvaćaju izmjene i povećanje naknade za drugih šest mjeseci roditeljskog dopusta uređenih Zakonom o rodiljnim i roditeljskim potporama.

Razlog hitnosti postupka donošenja je u činjenici da se Izmjene i dopuna Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama donesu do zadnjeg zasjedanja Hrvatskog sabora prije ljetne stanke kako bi se odredbe Izmjena i dopuna Zakona mogle primijeniti s 1. srpnja 2017. godine. Žurna primjena ovih mjera je izuzetno važna budući da se radi o značajnijim mjerama iz područja obiteljske i pronatalitetne politike te zbog stvaranja povoljnijeg okruženja i financijskih uvjeta za obitelji s novorođenom djecom.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA

Članak 1.

U Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama („Narodne novine“, br. 85/2008, 110/2008, 34/2011, 54/2013 i 152/2014), članak 1.a mijenja se i glasi:

„Članak 1.a

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Direktiva Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 348, 28.11.1992.);
- Direktiva Vijeća 2010/18/EU od 8. ožujka 2010. o provedbi revidiranog Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su sklopili BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC te o stavljanju izvan snage Direktive 96/34/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 68, 18.3.2010.);
- Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL L 180, 15.7.2010.)“.

Članak 2.

U članku 4. stavku 2. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Članak 3.

U članku 24. stavku 2. broj: "80" zamjenjuje se brojem: "120".

U stavku 3. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 4. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 5. broj: "80" zamjenjuje se brojem: "120".

U stavku 6. broj „6“ zamjenjuje se brojem „5“.

U stavku 7. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 8. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 9. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Iza stavka 9. dodaje se stavak 10. koji glasi:

„(10) Pravo na novčanu naknadu u visini od 70% proračunske osnovice mjesečno ima zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za blizance, treće i svako sljedeće dijete iz članka 14. stavka 2. podstavka 2. Zakona po isteku 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, odnosno 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja, kao i za vrijeme

dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. Zakona ako je smrt djeteta nastupila tijekom korištenja tog prava.“

Članak 4.

U članku 24.a stavku 1. broj: „65“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 5. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

U stavku 7. broj: „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Članak 5.

U članku 30. stavku 1. broj „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Članak 6.

U članku 33. stavku 1. broj „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Članak 7.

U članku 38. stavku 2. broj „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

Članak 8.

U članku 40. stavcima 1. i 2. broj „50“ zamjenjuje se brojem: „70“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

(1) O zahtjevima za ostvarivanje prava za koja je novčana potpora uređena ovim Zakonom te koji su podneseni, a nisu riješeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, rješavat će se prema odredbama ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na novčane potpore.

(2) Korisnici koji su započeli ostvarivati prava iz stavka 1. ovoga članka prije stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju započeto korištenje tim pravom prema odredbama ovoga Zakona te visinu naknade plaće i novčane naknade s danom stupanja na snagu ovoga Zakona ostvaruju prema odredbama ovoga Zakona.

(3) Zavod će korisnicima iz stavka 2. ovoga članka od dana stupanja na snagu ovoga Zakona po službenoj dužnosti obračunavati naknadu plaće i novčanu naknadu u visini utvrđenoj ovim Zakonom.

Članak 10.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. srpnja 2017. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Članak 1.

Ovom odredbom mijenjaju se odredbe koje se odnose na akte Europske unije na način da se ispravljaju uočene pogreške u zakonskom tekstu.

Članak 2.

Ovom odredbom mijenja se članak 4. stavak 2. Zakona na način da se povećava najniži iznos novčanih potpora koje se odnose na ostvarivanje prava propisanih Zakonom odnosno da ne mogu iznositi manje od 70% proračunske osnovice.

Članak 3.

Ovom odredbom mijenja se članak 24. stavak 2. koji propisuje da naknada plaće koja se isplaćuje za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za zaposlene i samozaposlene roditelje ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice, te se maksimalni iznos naknade plaće povećava i iznosi 120% proračunske osnovice mjesečno.

Mijenja se stavak 3. koji propisuje da naknada plaće za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena zaposlenog ili samozaposlenog roditelja iznosi 50% proračunske osnovice na način da se iznos naknade plaće povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Mijenja se stavak 4. koji propisuje da novčana naknada zaposlenog ili samozaposlenog roditelja za rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta iznosi 50% proračunske osnovice na način da se iznos naknade povećava te iznosi 70% proračunske osnovice.

Mijenja se stavak 5. koji propisuje da naknada plaće za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust za slučaj smrti djeteta zaposlenog ili samozaposlenog roditelja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice, te se maksimalni iznos naknade plaće povećava te iznosi 120% proračunske osnovice mjesečno.

U stavku 6. ispravlja se uočena pogreška u zakonskom tekstu koja upućuje na stavak 6. umjesto na stavak 5. ovoga članka.

Mijenja se stavak 7. koji propisuje da novčana naknada zaposlenom ili samozaposlenom roditelju, koji ne ispunjava zakonom propisani uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili 18 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (prethodno osiguranje) za vrijeme korištenja prava propisanih Zakonom iznosi 50% proračunske osnovice na način da se iznos novčane naknade povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Mijenja se stavak 8. kojim se propisuje da naknada plaće odnosno novčana naknada zaposlenom ili samozaposlenom roditelju utvrđena člankom 24. Zakona ne može biti manja od 50% proračunske osnovice, neovisno radi li u punom ili nepunom radnom vremenu na način da se iznos povećava na 70% proračunske osnovice.

Mijenja se stavak 9. koji propisuje da novčana naknada za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust ili roditeljski dopust ili rada s polovicom punog radnog vremena ili dopusta za slučaj smrti djeteta zaposlenog roditelja (osobe na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa; roditelja njegovatelja i osobe koja pruža njegu i pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu iz Domovinskog rata koji po toj osnovi imaju priznat status osiguranika iz obveznog zdravstvenog i

mirovinskog osiguranja) iznosi 50% proračunske osnovice na način da se iznos naknade plaće povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

U novom stavku 10. propisuje se da zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust u preostalom trajanju (po isteku prvih 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, ili prvih 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja) za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete, iz članka 14. stavka 2. podstavka 2. ovog Zakona, ima pravo na novčanu naknadu u visini od 70% proračunske osnovice mjesečno.

Članak 4.

Ovom odredbom mijenja se članak 24.a stavak 1. koji propisuje da novčana naknada zaposlenom ili samozaposlenom roditelju djeteta s težim smetnjama u razvoju za vrijeme korištenja prava na dopust za njegu djeteta do njegove navršene 8. godine života iznosi 65% proračunske osnovice na način da se iznos naknade povećava te iznosi 70% proračunske osnovice.

Mijenja se stavak 5. koji propisuje da roditelj kojem poslodavac ne izda ovjerenu ispravu o isplaćenju plaći do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, ostvaruje pravo na novčanu naknadu za taj mjesec u iznosu od 50% proračunske osnovice, na način da se iznos naknade povećava te iznosi 70% proračunske osnovice.

Mijenja se stavak 7. koji propisuje da zaposlenom ili samozaposlenom roditelju naknada plaće odnosno novčana naknada utvrđena člankom 24.a Zakona ne može iznositi manje od 50% proračunske osnovice na način da iznos naknade plaće odnosno novčane naknade povećava ne može iznositi manje od 70% proračunske osnovice.

Članak 5.

Ovom odredbom mijenja se članak 30. stavak 1. koji propisuje da novčana naknada za vrijeme korištenja prava na roditeljsku i roditeljsku poštedu od rada roditelja koji ostvaruje drugi dohodak, roditelja poljoprivrednika i nezaposlenog roditelja iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno na način da se iznos naknade plaće povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Članak 6.

Ovom odredbom mijenja se članak 33. stavak 1. koji propisuje da novčana pomoć majke izvan sustava rada s osnove roditeljske i roditeljske brige o novorođenom djetetu iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno na način da se iznos novčane pomoći povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Članak 7.

Ovom odredbom mijenja se članak 38. stavak 2. koji propisuje da novčana naknada ili novčana pomoć drugih posvojitelja tijekom posvojiteljske poštediteljske brige o djetetu iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno na način da se iznos novčane pomoći povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Članak 8.

Ovom odredbom mijenja se članak 40. stavak 1. koji istovjetno članku 38. stavku 2. propisuje da novčana naknada ili novčana pomoć drugih posvojitelja tijekom posvojiteljske poštode od rada ili prava na posvojiteljsku brigu o djetetu iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno na način da se iznos novčane pomoći povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno. Mijenja se članak 40. stavak 2. kojim propisuje visinu novčane naknade za vrijeme korištenja preostalog dijela neiskorištenog prava iz članka 39. stavaka 3. i 4. Zakona koja iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno na način da se naknada povećava te iznosi 70% proračunske osnovice mjesečno.

Članak 9.

Ovom odredbom uređuje se način ostvarivanja prava korisnika koji su podnijeli zahtjev za ostvarivanje prava po važećem zakonu, kao i uvjeti korištenja prava zatečenih korisnika koji su danom stupanja na snagu ovog Zakona zatečeni u korištenju prava po ranije važećem Zakonu.

Članak 10.

Ovom odredbom uređuje se stupanje Zakona na snagu.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 1.a

Ovaj Zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

- Direktiva 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poboljšanje sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje na radnom mjestu (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 348, 28. 11. 1992.);
- Direktiva 2010/18/EU od 8. ožujka 2010. o provedbi revidiranog Okvirnog sporazuma o roditeljskom dopustu koji su sklopili BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP i ETUC te o stavljanju izvan snage Direktive 96/34/EZ (SL L 68, 18. 3. 2010.);
- Direktiva 2010/41/EU Europskoga parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji se bave djelatnošću u okviru samozapošljavanja te o ukidanju Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL L 180, 15. 7. 2010.).

Članak 4.

(1) Novčane potpore ostvarene prema ovom Zakonu ne mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja (kredita, pologa i slično), osim prema sudskoj odluci ili rješenju nadležnog centra za socijalnu skrb radi koristi djeteta za koje su ostvarene.

(2) Novčane potpore ostvarene prema ovom Zakonu ne mogu iznositi manje od 50% proračunske osnovice utvrđene zakonom o izvršavanju državnog proračuna (u daljnjem tekstu: proračunska osnovica).

10. Naknada plaće zaposlenog roditelja ili samozaposlenog roditelja

Članak 24.

(1) Za vrijeme korištenja prava na roditeljni dopust iz članka 12. ovoga Zakona ili prava na rad s polovicom punoga radnog vremena iz članka 15. stavka 1. i 2. ovoga Zakona zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo na naknadu plaće u iznosu 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju.

(2) Za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona naknada plaće za prvih 6 mjeseci ako to pravo koristi jedan roditelj, ili prvih 8 mjeseci ako to pravo koriste oba roditelja, iznosi 100% osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, a koja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno.

(3) Za vrijeme korištenja prava na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena iz članka 15. stavka 4. ovoga Zakona naknada iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno.

(4) Za vrijeme korištenja prava iz članka 16. ovoga Zakona zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo na novčanu naknadu u visini od 50% proračunske osnovice mjesečno za puno radno vrijeme.

(5) Zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće utvrđenu prema ovom Zakonu, koja za puno radno vrijeme iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka i koja ne može za puno radno vrijeme iznositi više od 80% proračunske osnovice mjesečno.

(6) Iznimno od stavka 6. ovoga članka u slučaju mrtvorodenog djeteta ili ako dijete umre za vrijeme korištenja prava na rodiljni dopust, zaposleni ili samozaposleni roditelj za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. ovoga Zakona ima pravo na naknadu plaće, koja za puno radno vrijeme iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(7) Zaposleni ili samozaposleni roditelj koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili 18 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (prethodno osiguranje), za vrijeme korištenja prava prema ovom Zakonu ima pravo na novčanu naknadu koja iznosi 50% proračunske osnovice.

(8) Zaposlenom ili samozaposlenom roditelju naknada plaće, odnosno novčana naknada utvrđena ovim člankom, ne može iznositi manje od 50% proračunske osnovice, neovisno radi li u punom ili nepunom radnom vremenu.

(9) Zaposleni roditelj, korisnik prava iz članka 7. stavka 2. podstavka 3., 4. i 5. ovoga Zakona, za vrijeme korištenja prava na rodiljni dopust iz članka 12. ovoga Zakona ili prava na roditeljski dopust iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona ili prava na rad s polovicom punog radnog vremena iz članka 15. ovoga Zakona ili za vrijeme korištenja dopusta za slučaj smrti djeteta iz članka 17. ovoga Zakona ima pravo na novčanu naknadu u visini od 50% proračunske osnovice.

Članak 24.a

(1) Zaposleni ili samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju (djeteta s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti) iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona za vrijeme korištenja prava na dopust za njegu djeteta do navršene 8. godine djetetova života ima pravo na novčanu naknadu za puno radno vrijeme u iznosu od 65% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Zaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju (djeteta s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti) koji pravo iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona koristi kao pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, sukladno članku 23. stavku 2. ovoga Zakona, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini iznosa isplaćene plaće umanjene za obračunate i obustavljene doprinose za mirovinsko osiguranje, predujam poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak sukladno posebnim propisima, a koju je ostvario radeći taj mjesec u polovici punog radnog vremena, a sve prema ovjerenoj ispravi poslodavca o isplaćenoj plaći.

(3) Samozaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju (djeteta s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti) koji pravo iz članka 23. stavka 1. ovoga Zakona koristi kao pravo na rad s polovicom punog radnog vremena, sukladno članku 23. stavku 2. ovoga Zakona, ima pravo na novčanu naknadu obračunatu u visini 50% od osnovice za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje važeće za osnovu po kojoj je roditelj prijavljen na obvezno zdravstveno osiguranje i za razdoblje na koje se naknada odnosi prema

propisima o doprinosima za obvezna osiguranja odnosno 50% od izabrane više mjesečne osnovice za obračun doprinosa pod uvjetom da je početak primjene više osnovice najmanje šest mjeseci prije početka korištenja ovoga prava, prema podacima Porezne uprave.

(4) Poslodavac je dužan pri isplati plaće izdati ovjerenu ispravu o isplaćenoj plaći zaposlenom roditelju.

(5) Zaposleni roditelj iz članka 23. stavka 2. ovoga Zakona kojem poslodavac ne izda ovjerenu ispravu o isplaćenoj plaći do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, ima pravo na novčanu naknadu za taj mjesec u iznosu od 50% proračunske osnovice.

(6) Zavod će korisniku isplatiti razliku između pripadajućeg iznosa za isplatu iskazanu na ispravi poslodavca iz stavka 2. ovoga članka i isplaćenog iznosa iz stavka 5. ovoga članka u roku od 15 dana od dana dostave ovjerene isprave iz stavka 2. ovoga članka.

(7) Zaposlenom ili samozaposlenom roditelju naknada plaće odnosno novčana naknada utvrđena ovim člankom ne može iznositi manje od 50% proračunske osnovice.

(8) Ministar nadležan za obitelj, uz mišljenje ministra nadležnog za zdravstvo, pravilnikom iz članka 23. stavka 8. ovoga Zakona propisat će sadržaj i oblik isprave poslodavca iz stavka 2. ovoga članka.

2. Ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada

Članak 30.

(1) Korisnik prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada ima pravo na novčanu naknadu u iznosu 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Korisnik prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, za slučaj smrti djeteta ima pravo na isplatu novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka još 3 mjeseca počevši od idućeg dana nakon dana smrti djeteta.

(3) Korisnik prava iz članka 27. stavka 1. ovoga Zakona, za vrijeme korištenja prava na roditeljsku poštedu od rada, ima prava iz obveznoga mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima.

VI. PRAVO RODITELJA IZVAN SUSTAVA RADA

Članak 33.

(1) Novčana pomoć iz članka 31. stavka 1. ovoga Zakona iznosi 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Majka izvan sustava rada pravo na novčanu pomoć iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti počevši od dana rođenja djeteta.

(3) Majka izvan sustava rada, za slučaj smrti djeteta, ostvaruje pravo na novčanu pomoć iz stavka 1. ovoga članka još tri mjeseca od mjeseca u kojem je nastupila smrt djeteta.

2. Prava drugih posvojitelja

Članak 38.

(1) Korisnik iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona koji je prema ovom Zakonu roditelj koji ostvaruje drugi dohodak ili je poljoprivrednik ili nezaposlena osoba ili osoba izvan sustava rada, koja je prema propisima o obiteljskim odnosima postala posvojitelj djeteta, pod uvjetima iz ovoga Zakona ima pravo na posvojiteljsku poštedu od rada ili pravo na posvojiteljsku brigu o djetetu u trajanju propisanom ovim Zakonom.

(2) Za vrijeme korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka korisnik ima pravo na novčanu naknadu ili novčanu pomoć u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

2.2. Pravo na novčanu naknadu

Članak 40.

(1) Korisnik iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona, za vrijeme korištenja prava na posvojiteljsku poštedu od rada ili prava na posvojiteljsku brigu o djetetu ima pravo na novčanu naknadu u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.

(2) Korisnik iz članka 39. stavka 6. ovoga Zakona za vrijeme korištenja preostalog dijela neiskorištenog prava iz članka 39. stavka 3. i 4. ovoga Zakona ostvaruje pravo na naknadu u iznosu od 50% proračunske osnovice mjesečno.